

УДК 796.51; 379.852 (477.82)

АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІШОХІДНОГО ТУРИЗМУ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

П. Романів

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Дорошенка, 41, м. Львів 79000, Україна, тел. (032)239-46-03
E-mail: rpavlo2007@ukr.net*

Розглянуто особливості поняттєво-термінологічного апарату спортивно-оздоровчого, пішохідного туризму. Проведено аналіз аспектів організації пішохідних регіональних маршрутів на території Волинської області, багатой на туристично-рекреаційні ресурси. Запропоновано низку регіональних пішохідних маршрутів Волинською областю, розрахованих на масового споживача туристичних послуг.

Ключові слова: спортивно-оздоровчий туризм, пішохідний туризм, регіональні маршрути, Волинська область.

Для динамічного розвитку туристично-рекреаційної інфраструктури Волинської області багатой відповідними ресурсами, необхідно насамперед вирішити проблеми організації пішохідного туризму, зокрема міжнародного та регіонального (прокладання екологічних стежок, маркованих маршрутів, облаштування місць для біваків тощо), промоціювання туристично-рекреаційних принад регіону, дослідження його туристичного потенціалу. Нажаль не достатньо визначений та актуалізований навіть понятійний апарат спортивно-оздоровчого туризму. В Законі України “Про туризм” майже немає визначень понять, пов’язаних зі спортивно-оздоровчим туризмом. Тому перед науковцям постають важливі завдання удосконалення термінологічної системи спортивно-оздоровчого туризму, аспектів його організації, узгодження критеріїв відмежування цього виду туристично-рекреаційної діяльності від інших.

Проблеми геопросторової організації туризму, організації туристичної діяльності висвітлені у працях О.О. Бейдика, М. Борушака, В. Ф. Кифяка, О. О. Любіцевої, М. П. Мальської та ін. [2; 3; 9; 11; 12]. Теоретичні та прикладні аспекти поняттєво-термінологічного апарату спортивно-оздоровчого туризму, способів і методичного забезпечення організації окремих його видів описані в публікаціях О. Ю. Дмитрука, Ю.В.Щура, Ю. А. Грабовського, О. В. Скалія, Т. В. Скалія, В. Д. Дехтяра [5; 7; 14]. Загальні засади розробки регіональних туристичних маршрутів і моделювання системи інформаційного забезпечення рекреаційно-туристських заходів (зокрема, маршрутів спортивно-оздоровчого туризму) розроблені С. Кобзовою, Л. Заневською [8; 10].

Необхідність дослідження факторів та умов розвитку пішохідного туризму, з’ясування його значущості для суспільства обґрунтована його перевагами: високою атрактивністю, відносною простотою організації, дешевизною, доступністю всім верствам населення, масовістю.

Своєю метою ми визначили висвітлення особливостей організації пішохідних

некатегорійних (національного та міжнародного значення) туристичних маршрутів на території Волинської області. Відповідно до поставленої мети окреслені завдання: дати визначення поняттю спортивно-оздоровчий, пішохідний туризм; виявити відмінні особливості пішохідного туризму, його організації, оцінити зручність та доступність благ і ресурсів, а також відповідність інфраструктурних елементів потребам його організації; дослідити ринок туристичних послуг пішохідного туризму Волинської області, зокрема в контексті розвитку екологічного та сільського зеленого туризму, який у Волинській області починає набувати міжнародного характеру; охарактеризувати природно-географічні, історико-культурні туристичні ресурси, інфраструктурну складову рекреаційно-туристичної галузі досліджуваної області; виявити особливості алгоритму побудови регіональних туристичних маршрутів і запропонувати власні туристичні пішохідні маршрути атрактивними районами Волинської області.

Пішохідний туризм є видом спортивно-оздоровчого туризму, в якому оздоровчий та пізнавальний аспекти подорожі поєднуються з активною формою її здійснення. З цього випливають первинна та вторинна функціональна наповненість спортивно-оздоровчого туризму, зокрема, наймасовішого його виду – пішохідного. До первинних функцій спортивно-оздоровчого туризму належать спортивна, оздоровча (рекреаційна), пізнавальна, вітальна (життєва); до вторинних, проте не менш важливих, – навчальна, виховна, профілактична, реабілітаційна, соціальна, гуманітарна, міжнародна.

Пішохідні туристські мандрівки можна проводити в усіх регіонах України. Водночас слід зазначити, що територія України, за винятком двох гірських масивів (Українські Карпати та Кримські гори), має рівнинний рельєф, і на ній майже нема істотних природних перешкод, що визначають категорії складності пішохідних маршрутів. Тому у більшості регіонів України можливо здійснювати походи лише до I категорії складності включно, а походи II та III категорії складності – тільки в Карпатах і Кримських горах [5; 14].

Крім того, територією Волинської області, а також інших регіонів України, можна прокласти сотні пішохідних некатегорійних маршрутів. Саме некатегорійні пішохідні туристичні маршрути становлять основу організованих і неорганізованих подорожей територією Волинської області.

Характеризуючи туристично-рекреаційні активи досліджуваного регіону як основу організації будь-якого виду туристично-рекреаційної діяльності, слід насамперед звернути увагу на родзинку Волинського регіону – Шацьке поозер'я. Це найпотужніша курортно-рекреаційна зона Волинської області, її візитна картка. Шацьке поозер'я складається з **групи великих озер**: озеро Світязь, озеро Пісочне, озеро Перемут, озеро Луки, озеро Пулемецьке та **групи малих озер**: озеро Острівянське, озеро Соминець, озеро Кримне, озеро Линовець, озеро Кара синець, озеро Плотиччя, озеро Озерце, озеро Мошне [4; 6]. Завдяки вигідному географічному розташуванню, різноманітному природно-географічному середовищу, відносно сприятливій екологічній ситуації рекреаційна зона має потужний потенціал для розвитку туризму.

Найпоширенішим тут є сільський (зелений) туризм. Найбільше він розвивається у зоні інтенсивної рекреації озер Світязь, Пісочне, де туристів обслуговують пере-

важно жителі сіл. Проте природно-географічні, історичні, соціокультурні активи регіону сприятливі і для розвитку пішохідного туризму.

За природними умовами Волинь поділяється на три зони: північно-поліську, південнополіську й лісостепову. Найбільшою є північнополіська зона, яка займає три четверти території області. Особливістю цієї зони є рівнинна низина, здебільшого вкрита лісом і болотами. Південнополіська і лісостепова зони розташовані на Волино-Подільській височині, що характеризується хвилястим рельєфом [1; 4; 6].

Північно-поліська зона в районі Ковеля і Любомля має невеликі підвищення і характеризується високою лісистістю, великими заболоченими площами, значною кількістю торфовищ.

Південно-поліська зона лежить у межах Волинського пасма, що складається з багатьох ізольованих горбів різної форми. На сході зони лежить денудаційна рівнина, утворена воднольодовиковими відкладами.

Лісостепова зона розташована в межах Волинської височини, поверхня якої порізана балками і річковими долинами.

Загалом природні умови в усьому своєму розмаїтті надзвичайно сприятливі для організації масових некатегорійних пішохідних туристичних маршрутів практично цілий рік.

Виявивши особливості алгоритму побудови регіональних туристичних маршрутів, запропонували власні туристичні пішохідні маршрути атрактивними районами Волинської області.

Алгоритм проектування регіональних маршрутів складається з десяти етапів [10]. На першому етапі треба навчитися збирати та аналізувати інформацію про туристично-рекреаційні можливості регіону, оцінити рекреаційні ресурси регіону (туристичні активи), визначити основні напрями розвитку туризму. Щоб освоїти з метою туризму величезну за розмірами, неповторну за різноманітними природними ландшафтами і пам'ятниками територію Волинської області, необхідно диференційовано оцінити все розмаїття території області, виокремити зони, придатні для широкого розвитку усіх форм пізнавального спортивно-оздоровчого туризму.

На другому етапі аналізуються можливості інфраструктури регіону: сучасний стан транспортної мережі, готельні підприємства, ресторани, оздоровчі комплекси, розважальні заклади. На третьому етапі досліджуються пропозиції туристичного ринку.

На четвертому етапі формується ідея стосовно розробки нового туристичного маршруту та обґрунтовується доцільність його проектування (проводяться анкетування та опитування потенційних споживачів, визначаються розміри потенційного сегменту ринку).

П'ятий етап є найбільш трудомістким, оскільки передбачає власне розробку нового туристичного маршруту – від вибору об'єктів показу до повного комплектування послуг на маршруті. І саме від того, наскільки правильно та технічно, змістовно та творчо буде виконаний цей етап, залежить, чи користуватиметься розроблений туристичний маршрут попитом у споживачів.

На шостому етапі, відповідно до вимог чинного законодавства, треба оформити всю технічну документацію.

На сьомому – складається кошторис туристичного маршруту.

Восьмий етап – апробація туристичного маршруту та, за необхідності, внесення відповідних коректив.

На дев'ятому етапі здійснюється реклама та інші заходи, які сприяють поширенню інформації про новий туристичний маршрут.

Завершальний десятий етап алгоритму проектування нового регіонального маршруту складається з процесу обслуговування туристів на маршруті, підтримки високої якості сервісу, а також розгляду скарг клієнтів та усунення виявлених недоліків.

Об'єктна атрактивність адміністративних районів Волинської області поживляє інтерес до організації туристично-пізнавальних пішохідних маршрутів. Спосіб пересування на маршрутах – пішки. Оптимальний час організації походів – літо і початок осені. Характерні перешкоди на маршрутах – болота, лісові і чагарникові зарості, незаселена місцевість, річки тощо. Для опису туристично-рекреаційних маршрутів використані матеріали районних державних адміністрацій [16–20], а також власних польових досліджень.

Маршрут Іваничівським районом “Святими місцями Іваничівського району” (рис. 1)

Рис. 1. Картосхема пішохідного маршруту “Святими місцями Іваничівського району”

Нитка маршруту: Нововолинськ – Низкиничі – Гряди – Тишковичі – Будятичі – Стара Лішня – Соснина – Мишів – Жовтневе – Литовеж – Цунів – Заставне – смт Іванічі – Старосілля – Павлівка – Старий Порицьк – Жашковичі – Милятин – Завидів.

1-й день

Подорож розпочинається з міста Нововолинська. Після прогулянки містом туристи вирушають до села Низкиничі.

Низкиничі – Успенська церква XVII ст., Свято-Успенський Низкиницький монастир (1643).

Гряди – церква ікони Казанської Божої Матері.

Тишковичі – церква XIX ст.

Будятичі – Свято-Миколаївська церква. Нинішня церква постала на місці старої, з якої залишилися рукописне Євангеліє (XV-XVI ст.) і каплиця з джерелом у полі. Обід.

Стара Лішня – усі бажаючі можуть напиться води із цілющого джерела. Слава про криничку йде з давніх давен, тож радимо наприкінці мандрівки скуштувати цієї особливої благословенної води.

Соснина – пам'ятка архітектури державного значення церква Параскеви П'ятниці (кінець XVIII ст.), урочище “Ліса гора” (у сосновому лісі), де можна відпочити та заночувати у наметах.

2-й день

Мишів – кам'яна Миколаївська церква (1885).

Жовтневе. Обід.

Литовеж – Введенська церква XVIII ст., замок з вежами та урочище “Гірка” є пам'ятками археології Іванічівського району, які охороняються державою.

Цунів – цілюще джерело.

Заставне – в ландшафтному заказнику “Заставненський” можна помилуватись природою і оглянути чотири озера, найбільше з яких Концелебне.

Іванічі – історичний музей. Ночівля в наметах на території приватної садиби.

3-й день

Старосілля.

Павлівка – Михайлівська церква (1650), пам'ятка архітектури державного значення.

Старий Порицьк – Свято-Успенська церква (1784), зразок дерев'яної архітектури XVIII ст., збудована в католицькому стилі.

Жашковичі – Миколаївська церква XIX ст. Обід.

Милятин – греко-католицька церква святої Параскеви.

Маршрут завершується в урочищі “Прощаниця”, що у лісі Павловського лісництва, між селами Милятин і Завидів. Тут можна відпочити і повернутися до Іванічів.

Маршрут Камінь-Каширським районом “Заказниками Камінь-Каширського району”

Нитка маршруту: м. Камінь-Каширський – Грудки – Михнівка – Черче – Підріччя – Добре – Нуйно – Качин – Запруддя – Сошичне – Верхи – Піщане – Тоболи – Брониця – Воєгоща.

1-й день

Камінь-Каширський – дерев'яна на кам'яному фундаменті Свято-Іллінська церк-

ва 1700 р., а також церква Різдва Богородиці 1723 р., пам'ятка архітектури державного значення, Камінь-Каширський народний краєзнавчий музей 1985 р. Ресторан "Полісся", "Застав'я" та кафе "Дружба".

Ботанічний заказник "Заласький" у с. Велика Глуша, площа 35,5 га.

Грудки – поблизу 300-літня липа та озеро Лука.

Михнівка – Свято-Стрітенська церква 1642 р. та жіночий монастир, де в XVII ст. була іконописна школа.

Черче – Свято-Михайлівська церква XVIII ст., ландшафтний заказник "Сірче", с. Добре, площа 194,7 га. Унікальний природний комплекс, що об'єднує високобонітетні вільхово-березові насадження з домішками дуба звичайного віком до 60 років, площею 27,7 га; мальовниче озеро Сірче, карстового походження площею 104 га; заболочений масив з різноманітною чагарниковою рослинністю площею 63 га. У підліску лісових насаджень переважають крушина та ліщина, у трав'яному покриві – цінні ягідники, лікарські рослини, зокрема, багно. З рідкісних рослин, занесених до Червоної книги України, трапляються росичка англійська та шейхцерія болотяна. На озері та болотах живуть різні види птахів, зокрема, лебеді-шипуні, крижні, чирки, норці великі, кулики, а також деркач, занесений до Європейського червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі. В період міграцій тут трапляються гусеподібні, та гагароподібні. Інколи тут можна побачити тварин, занесених до Червоної книги України: махаона, лелеку чорного, підорлика малого, зміїєда, пугача, журавля сірого (під час міграцій), сорокопуда сірого.

2-й день

Розпочинається маршрут з гідрологічної пам'ятки природи "Озеро Добре", що в с. Підріччя, його площа 46 га.

Ботанічний заказник "Підрічанський", с. Підріччя, площа 22,6 га: насадження сосни звичайної віком 65-70 років, в трав'яному покриві переважають осоки, багно звичайне, сфагновий мох і журавлина звичайна.

Гідрологічний заказник "Озеро Карасине", с. Підріччя, площа 29 га. Озеро карстового походження, глибиною 6 м, замулене, частково поросле очеретом, осоками, навколо зростає сосново-березовий ліс з підліском з верби, калини, вільхи.

Гідрологічний заказник "Озеро Сошичне", с. Підріччя, площа 16 га. Озеро карстового походження, глибиною 10 м, береги порослі сосновим лісом. На прольотах тут спостерігаються журавлі сірі, занесені до Червоної книги України.

Ботанічний заказник "Вутвицький", с. Нуйно, площа 50 га. Площа охоронної зони 518 га. Унікальне оліготрофне болото, вкрите сосною 5,5А бонітету, на якому зростають характерні для сфагнових боліт Східної Європи рослини: андромеда багатолістяна, багно звичайне, ринхоспора біла, а також рідкісні види, занесені до Червоної книги України: хамедафна чашкова (єдине місце зростання на Волині), плаун річний. Місце розмноження окремих регіонально рідкісних видів птахів, зокрема, слукви (вальдшнепа), чирка-свистунця, а також інших видів птахів, переважно горобцеподібних.

Ботанічний заказник "Мочуринський", с. Нуйно, площа 5,1 га. Болото, поросле рідколіссям сосни звичайної, в трав'яному покриві переважають осоки, багно звичайне, журавлина звичайна.

Гідрологічний заказник “Озеро Мочурине”, с. Нуйно, площа 10 га. Озеро карстового походження, глибиною 8 м, заростає очеретом, рогозом широколистим, водоростями, навколо якого зростають сосново-березовий ліс, чагарники, лікарські та інші квіткові рослини.

Одна із давніх святинь району – Свято-Преображенська церква (1695). Пам’ятка архітектури місцевого значення – Свято-Покровська церква (кладовищенська) – 1841 р.

Гідрологічний заказник “Цир”, с. Клітицьк, площа 49,5 га. Цінний помірно заболочений лісовий масив вільхово-ялинових насаджень з домішками сосни звичайної віком 18-67 років, 1 бонітету, місце підземних джерел і витoku р. Цир.

Маршрут продовжується в селі Качин, поблизу якого можна оглянути водне джерело “Панська криниця”, впорядковане Камінь-Каширським управлінням водного господарства й освячене 2007 р., а також таку заповідну територію місцевого значення – Ландшафтний заказник “Качинський”, с. Качин, цінний природний комплекс площею 64 га, що включає озеро льодовикового походження Качин, площею 41 га, глибиною 4 м; болото з глибокими покладами торфу, частково сфагнового типу; півострів, де зростають тополі, та узбережну смугу озера, на якій знаходяться насадження білої та жовтої акацій, зростають різні види чагарників, різнотрав’я.

У селі Качин також знаходиться найстаріша у Волинській єпархії і найдавніша Свято-Успенська церква, пам’ятка архітектури державного значення (1589).

Своєю таємничістю виокремлюється озеро карстового походження Заболотьке, що поблизу села Сошичне. Старожили розповідають про раптові вири, які можуть затягнути під воду човен.

Село Запруддя Камінь-Каширського району славиться своїм Свято-Успенським храмом (1795), де зберігаються Євангеліє і плащаниця, подаровані матір’ю Лесі Українки Ольгою Косач.

Лісовий заказник “Карпилівський”, с. Карпилівка, площа 14 га. Високобонітетна ділянка ялинового лісу віком понад 70 років, природного походження, місце мешкання глушця (глухаря), занесеного до Червоної книги України, а також інших видів птахів.

Ботанічний заказник “Карасинський”, с. Карпилівка, площа 15 га.

3 й день

Ландшафтний заказник “Стохід”, заплава р. Стохід, між селами Стобихва і Старі Червища, площа 2902 га (загальна площа 4420 га).

Унікальний природний комплекс, розташований у заплаві р. Стохід, включає саму річку, десятки її рукавів, заплавні ліси та узбережні ліси на терасах. Серед лісових низькобонітетних насаджень переважають вільха чорна, сосна звичайна, а серед трав’яної рослинності боліт – осока, очерет звичайний, трапляється плаун річковий; живуть такі тварини: махаон, лелека чорний, змієїд, скигляр (підорлик) малий, журавель сірий, пугач, кутора мала, горностай, видра річкова, занесені до Червоної книги України, а також деркач, занесений до Європейського червоного списку тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення у світових масштабах. Тут проходять масові міграції птахів, яких щорічно пролітає близько 50 тисяч. Ця територія віднесена до водно-болотних угідь міжнародного значення як місце оселення водоплавних птахів.

Ботанічний заказник “Верхівський”, с. Верхи, площа 8,7 га. Цінне низинне болото, вкрите рідколіссям сосни звичайної, де в трав’яно-моховому покриві переважають журавлина звичайна, мох сфагновий та різні види осок.

Пам’ятка архітектури державного значення Свято-Михайлівська церква, збудована в XVII ст. як монастирська; Свято-Покровський храм XX ст.

Гідрологічний заказник “Великообзирський”, с. Піщане, площа 43 га.

Цінне сфагнове болото, місцями вкрите чагарниками, рідколіссям, де серед трав’яного покриву трапляється рідкісна рослина, занесена до Червоної книги України – меч-трава болотяна.

Лісовий заказник “Ново–червищанський”, с. Тоболи, площа 9,7 га. Цінна ділянка високобонітетного сосново-ялинового насадження віком 70 років.

Село Брониця – церква XIX ст.

Гідрологічний заказник “Озеро Озюрко”, с. Воєгоща, площа 6,9 га. Одне з наймальовничіших озер області карстового походження, глибиною 6 м, розташоване у карстовій заглибині серед сосново-вільхового лісу.

Маршрут Горохівським районом “Унікальна Горохівщина”

Нитка маршруту: Терешківці – Рачин – Печихвости – Горохів – Цегів – Холонів – Квасів – Бужани – Пильгани – Скриголово – Любачівка – Смолява – Перемиль – Берестечко – Гектари.

1-й день

Терешківці – для забезпечення організованого відпочинку туристичних та екскурсійних груп на території мисливського господарства ДП “Горохівське ЛМГ” функціонує рекреаційний пункт Дубок площею 1 га. Цей пункт знаходиться на трасі “Луцьк–Львів”, поблизу с. Терешківці, на відстані 10 км від Горохова. На території “Дубка” є альтанки для відпочинку, дитячий майданчик. Навпроти рекреаційного пункту – кафе “Діброва”. Для зручностей мандрівників діє автостоянка. Відстань до найближчого кемпінгу, що знаходиться на трасі “Луцьк–Львів”, у смт Стоянове Львівської області, 25 км.

Рачин – заповідна територія місцевого значення – Ландшафтний заказник «Луга-Рачинська».

Печихвости – ставок 31,5 га, де можна порибалити і покататись на човні.

Горохів – горохівський краєзнавчий музей, пам’ятник св. Андрію Первозванному, розкішний палац 1808 р. з мальовничим парком. Кафе “Україна”. Районний народний історичний музей. Парк-пам’ятка садово-паркового мистецтва “Горохівський” – зона відпочинку.

2-й день

Цегів – етнографічний музей.

Холонів – місця таборування. Орнітологічний заказник “Холонів”, заповідне урочище “Холонів”.

Квасів – смт Мар’янівка – гідрологічний заказник “Гнила липа”, з 21 джерелом.

Бужани – загальнозоологічний заказник “Бужанівська дача”, ботанічна пам’ятка природи “Бук-патріарх” віком 200 років.

Пильгани – ботанічна пам’ятка природи “Бук-велетень”, вік 140 років.

Скриголово – музей історії села.

Лобачівка – місця таборування туристичної групи.

3-й день

Смолява – капличка Святої Варвари з цілющою водою.

Перемиль – наметове містечко, прогулянки на човнах, гостинна садиба «Гніздечком над Стиром», мандрівка на конях.

Берестечко. “Мурований стовп” – обеліск на могилі князя Фрідріха Пронського, засновника Берестечка. За 4 км від Берестечка, поблизу сіл Кутрова і Буркачів, знаходиться високий курган, це “Маруха” – посестра мурованого стовпа. За народними переказами, під курганом знаходиться могила княгині Марії Пронської. Каплиця св. Теклі, храм-пам’ятник – 40-метрова Георгіївська церква на пагорбі. На цей пагорб також перенесли з села Острів Михайлівську церкву, збудовану 1650 р., пам’ятний знак на місці Берестецької битви, Свято-Троїцький собор (православний), пам’ятники Богдану Хмельницькому та Тарасу Шевченку, меморіальний комплекс “Поле Берестецької битви”, колишня синагога, народний історичний музей, Свято-Троїцький костел і монастир тринітаріїв, римо-католицька каплиця на католицькому кладовищі, “Дівоча гребля”, парк - пам’ятка садово-паркового мистецтва “Берестечківський”. Кафе “Волинь”.

Гектари – місця таборування туристичної групи.

Маршрут Шацьким районом “Блакитними очима Волинської землі” (рис. 2)

Рис. 2. Картосхема пішохідного маршруту “Блакитними очима Волинської землі”

Нитка маршруту: Світязь – Озеро Чорне Велике – Озеро Люцимир – Прип'ять – Шацьк – Мельники – Гаївка – Озеро Пісочне – Озеро Мотне – Озеро Луки – Піща – Ростань – Кам'янка – Озеро Острів'янське – Пулемець – Пульмо.

1-й день

Озеро Світязь – в затоці озера Бужні знаходиться урочище Татарська гора.

Шацький національний природний парк, площею 49 тис. га, охоплює 23 озера карстового походження (заповідна територія загальнодержавного значення)

Світязь – Петропавловська церква XIX ст. з дзвіницею. Для риболовлі до ваших послуг інструктор, спорядження, човен, рибне місце.

Озеро Чорне Велике.

Озеро Люцимир.

Прип'ять, ландшафтний заказник “Чахівський” площею 72,9 га. Цінний природний комплекс, в який входить озеро Чахове (заповідна територія загальнодержавного значення).

2-й день

Шацьк – церква Різдва Богородиці XIX ст. Найдавніші будови Шацька 1768-1849 рр – церква, старий корпус школи і замок на острові “Горб”, з усіх боків оточений водою. Спортивна школа – веслування на байдарках та каное. Іхтіологічний заказник “Озеро Соминець”, площа 46 га., ботанічна пам'ятка природи “Дуб-велетень”, ботанічна пам'ятка природи “Сосна і дуб-1”, ботанічна пам'ятка природи “Сосна і дуб-2”.

Мельники – село розташоване серед березово-соснового лісу Звідси стежкою можна дістатись до озера Кримне. Поряд – Довге, Кругле, Карасинець та Соминець.

Гаївка.

Озеро Пісочне з унікальною водою.

Озеро Мотне.

Озеро Луки.

3-й день

Піща – дерев'яна Казанська церква 1042 р. та ансамбль садиби Гутовського (млин, каплиця, господарські будівлі) 1890 р., гідрологічний заказник “Піщанський”, площа 408,5 га. Два озера: Велике та Мале Піщанські.

Озеро Піщанське і Озерце з'єднані протокою.

Ростань – ботанічний заказник “Втенський”, площа 130 га (заповідна територія загальнодержавного значення).

Кам'янка – лісовий заказник “Ростанський”, площа 14,6 га, лісовий заказник “Ялиник”, площа – 83 га.

Озеро Острів'янське, біля нього – озерця Климівське та Чорне Мале.

Пулемець – гідрологічний заказник “Пулемецький”, площа 519,4 га.

Озеро Пулемецьке.

Пульмо.

Наслідком написання статті є ряд висновків, що актуалізують проведені дослідження. Узагальнено визначення поняття спортивно-оздоровчий, пішохідний туризм. Пішохідний туризм – один з видів спортивного туризму, а також один з видів

активного відпочинку. Тобто пішохідний туризм з одного боку можна розглядати як вид туристично-рекреаційної діяльності, з іншого боку, як вид спорту.

Охарактеризовано природно-географічні туристичні ресурси досліджуваної області. За природними умовами Волинь ділиться на три зони: північно-поліську, південнополіську й лісостепову.

Загалом, природні умови у всій їхній різноманітності є надзвичайно сприятливими для організації масових некатегорійних пішохідних туристичних маршрутів практично цілорічно.

Охарактеризовано історико-культурні туристичні ресурси що зустрічаються на пропонуванних маршрутах.

Охарактеризовано інфраструктурну складову рекреаційно-туристичної галузі Волинської області.

Виявлено особливості алгоритму побудови регіональних туристичних маршрутів та запропоновано власні туристичні пішохідні маршрути атрактивними районами Волинської області, а саме:

1. Маршрут Іваничівським районом “Святими місцями Іваничівського району”.
2. Маршрут Локачинським районом “Невідома Волинь”.
3. Маршрут Камінь-Каширським районом “Заказниками Камінь-Каширського району”.
4. Маршрут Горохівським районом “Унікальна Горохівщина”.
5. Маршрут Шацьким районом “Блакитними очима Волинської землі”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Знайомтесь. Україна: Атлас / *Н.О. Крижова, Л.М. Веклич.* – К.: ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.
2. *Бейдик О. О.* Рекреаційно-туристські ресурси України. Методологія та методи аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. – 395 с.
3. *Борушак М.* Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: Монографія. – Львів: ІРД НАН України, 2006. – 288 с.
4. Волинь туристична: Путівник. – Луцьк. – 2008. – 364 с.
5. *Грабовський Ю. А., Скалій О. В., Скалій Т. В.* Спортивний туризм: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 304 с.
6. *Денисюк В.* Волинь: події, факти, цифри. Туристичні маршрути: Історико-краєзнавчий нарис. – 3-тє вид. – Луцьк: Надстир'я, 2003. – 110 с.
7. *Дехтяр В. Д.* Основи оздоровчо-спортивного туризму: Навчальний посібник. – К.: Науковий світ, 2003. – 203 с.
8. *Заневська Л. Г.* Модель системи спортивно-оздоровчого туризму // Теорія та методика фізичного виховання. — 2008. — № 6. — С. 30—33.
9. *Кифяк В. Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 298 с.
10. *Кобзова С. М.* Алгоритм проектування регіональних туристичних маршрутів // Актуальні проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку індустрії туризму в Україні та Польщі: Метеріали 2-ї міжнар. наук.-практ. конф. / За ред. І. В. Саух– Житомир: Вид-во ЖФ КІБІТ, 2009. – С. 35 – 40.

11. Любичева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К.: Альтерпрес, 2002. – 436 с.
12. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Підручник. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
13. Стратегія економічного і соціального розвитку Волинської області на 2004-2015 роки: Розділ X. Модернізація туристичного та рекреаційного потенціалу // <http://voladm.gov.ua/index.html7ukr/obl/strategy/index.htm>.
14. Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм: Навчальний посібник / Ю. В. Щур, О. Ю. Дмитрук. – К.: Альтерпрес. – 2003. – 232 с.
15. Ядошук В. В. Удосконалення туристської інфраструктури єврорегіону «Буг» // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Інноваційний розвиток економіки (Зб. наук. пр.). Вип. 6 (XLIV): У 4 ч. / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. М. І. Долішній. – Ч. 1. – Львів, 2003. – С. 272-281.
16. <http://www.voladm.gov.ua/>
17. <http://www.shaadm.gov.ua/>
18. <http://www.lutskadm.gov.ua/>
19. <http://www.goradm.gov.ua/>
20. <http://www.ivaadm.gov.ua/>
21. <http://www.vvadm.gov.ua/>

*Стаття: надійшла до редколегії 25.05.2012
прийнята до друку 06.06.2012*

ASPECTS OF ORGANIZATION THE HIKING IN THE VOLYN REGION

P. Romaniv

*Ivan Franko National University of Lviv,
P. Doroshenko St., 41, UA – 79000 Lviv, Ukraine, tel. (032)239-46-03
E-mail: rpavlo2007@ukr.net*

The features of conceptual-terminological apparatus of sport, hiking. The analysis of aspects of regional hiking trails in the Volyn region, which is rich in tourism and recreation assets. A number of regional hiking trails Volyn region, which are designed for mass market tourism.

Key words: sports tourism, hiking, regional trails, Volyn region.

АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПЕШЕХОДНОГО ТУРИЗМА В ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ

П. Романив

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Дорошенко, 41, г. Львов 79000, Украина, тел. (032) 239-46-03
E-mail: rpavlo2007@ukr.net*

Рассмотрены особенности понятийно-терминологического аппарата спортивно-оздоровительного, пешеходного туризма. Проведен анализ аспектов организации пешеходных региональных маршрутов на территории Волынской области, которая богата туристско-рекреационные активы. Предложен ряд региональных пешеходных маршрутов Волынской, рассчитанные на массового потребителя туристических услуг.

Ключевые слова: спортивно-оздоровительный туризм, пешеходный туризм, региональные маршруты, Волынская область.